

Bitterbergknapp - Sedum acre

Bitterbergknapp - Sedum acre

Plante:

En flerårig, eviggrønn, 5-10 cm høy plante som vokser med krypende skudd og danner tette tuer eller matter på murer, steiner og tørr steinrik mark. Tykke, saftspente blader, egg sylinderformede og butte. Gullgule femtallige, stjerneformede blomster (juni-august). 5 belgkapsler med mange frø. Urten har en skarp, pepperaktig smak.

Bruk:

Friske, knuste blad eller plantesaften fra friske planter benyttes utvortes. Innvortes bruk av planten frarådes. Sedum-arter er i Norge klassifisert som legemidler.

Virkning:

Hudirriterende, betennelseshemmende, lokalbedøvende, sårlegende, blodtrykksenkende, menstruasjonsfremmende, urindrivende, avførende, brekkmiddel og abortmiddel.

Hjelper mot:

Vorter, liktorner, kviser, hudbetennelser, kløende utslett, sår og skjærbuk. Brukes homøopatisk mot hemorroider.

Generelt:

Medisinsk har bitterbergknapp aldri vært betraktet som noen viktig urt, og til og med oldtidens urtebokforfattere advarte mot innvortes bruk av planten. Den var imidlertid en ingrediens i noen remedier som på 1600-tallet ble brukt mot innvollsparasitter. I 1830 var den omtalt som en mulig medisin mot epilepsi, men ble sjelden brukt til dette formålet da dens irriterende innholdsstoffer kunne forårsake skader. I skolemedisinen er bitterbergknapp fra gammelt av blitt regnet som et virksomt urindrivende og avførende middel, og ble noe brukt som brekkmiddel, abortmiddel, medisin mot difteri, ringorm og skjærbuk (inneholder mye C-vitamin). Innvortes bruk av bitterbergknapp blir i våre dager på det sterkeste frarådet, da urten kan gi hodepine, sløvhet og brekninger. Urten virker blodtrykksenkende, men må ikke brukes som blodtrykkmedisin.

Når bitterbergknapp brukes utvortes, virker plantesaften lokalbedøvende og hudirriterende slik at den gir økt

blodgjennomstrømning i huden. Urten har vært brukt ved kløende utslett, sår og hemorroider, og for lokal behandling av vorter, kviser og liktorner. Urtens evnen til å fjerne vorter, liktorner og lignende er ikke vitenskapelig dokumentert. Skal bitterbergknapp brukes til sårheling, må saften fortynnes med vann, og bruken må bare foregå over korte perioder da plantesaften virker hudirriterende og kan gi blemmedannelser. Kommer den friske plantesaften i kontakt med øynene kan den forårsake øyeskader. Bitterbergknapp er derfor en urt som man bør bruke med forsiktighet ved selvmedisinering. Brukt i ferdigfremstilte hudpleiepreparater er mengde plantesaft vanligvis så liten at slike produkter er trygge å bruke.

I homøpatien brukes en tinktur av den friske planten til å behandle hemorroider.

Andre navn:

- Crassulaceae - Bergknappfamilien
- Latin: *Sedum acre*
- Engelsk: Biting Stonecrop
- Norsk: Bitterbergknapp
- Svensk: Gul fetknopp
- Dansk: Bidende stenurt
- Tysk: Scharfer Mauerpfeffer
- Spansk: Pampajarito